

INCLUSIEF WERKEN!

Het FSU is voor een breed begrip van participatie: betaalde en onbetaalde arbeid. Beide participatievormen horen op voet van gelijkwaardigheid naast elkaar of gecombineerd met elkaar te bestaan. Een consequentie van dit standpunt is dat het FSU pleit voor een samenleving waarin iedereen actief kan deelnemen en waarin uitgegaan wordt van de persoonlijke mogelijkheden. Het FSU steunt in het bijzonder de kwetsbare groepen burgers: arbeidsongeschikten, mensen in de Sociale Werkvoorziening, langdurig werklozen en mensen met een minimuminkomen.

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet ingegaan. Ondanks de veelbelovende naam heeft de wet vergaande gevolgen voor grote groepen burgers: voor hen dreigt juist dat ze aan de kant komen te staan. Dat geldt voor personen die voor hun 18^e jaar een arbeidsbeperking hebben en die zich op hun 18^e bij het UWV-werkbedrijf melden voor een uitkering en steun bij het zoeken van werk. Tot nu toe krijgt zo'n 90% van deze personen te horen dat ze niet in aanmerking komen voor een Wajong-uitkering omdat er bij hen toch nog arbeidsvermogen wordt vastgesteld. Zij moeten naar de gemeente om begeleid te worden naar werk. De Wajong-regeling is zo aangescherpt dat nog maar weinig arbeidsgehandicapten daarin toegelaten worden. Er zijn de gevolgen voor mensen die voorheen vanwege hun arbeidsbeperking aangepast werk (tempo, tijdsduur, niveau en taken) konden doen in de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). Nu worden er geen mensen meer in de WSW toegelaten en 2/3 van de WSW-banen wordt gesaneerd. Ook deze groep moet aankloppen bij de gemeente voor begeleiding naar werk. Dat naast de snel groeiende groep bijstandsgerechtigden die op grote afstand van de arbeidsmarkt staan.

Wat voor perspectief hebben deze medeburgers? Waar zijn de aangepaste banen? Wat kan de Friese samenleving – groot of klein – voor hen betekenen?

Betaalde arbeid

Voor veel arbeidsgehandicapten en langdurig werklozen in Friesland dreigt een vicieuze cirkel, omdat ze "gevangen" blijven zitten in hun afhankelijke positie. Omdat deze groep relatief weinig kans heeft op de arbeidsmarkt is het moeilijk om de eigen inkomenspositie en de eigen gezondheidssituatie te verbeteren. Naarmate de positie niet veel uitzicht biedt wordt het beroep op zorg- en welzijnsvoorzieningen groter. Het FSU wil die vicieuze cirkel doorbreken! Het werkgelegenheidsbeleid richt zich te veel op de kwantiteit, de hoeveelheid banen. De provincie en gemeenten zouden veel meer aandacht moeten hebben voor de kwaliteit van arbeid. Immers: veel werknemers haken af of kunnen niet naar hun werk terugkeren vanwege de arbeidsomstandigheden die niet (meer) rekening houden met de mogelijkheden van de werknemer.

Het FSU zou het graag anders zien:

* Werk dat aangepast wordt aan de mogelijkheden van de werknemer: ook op de werkvloer zal maatwerk toegepast moeten worden. Met een evenwichtige balans tussen werk en persoonlijk welzijn.

* Het regionale bedrijfsleven draagt medeverantwoordelijkheid en gaat ook maatschappelijk ondernemen, aansluitend op het regionale arbeidsmarktbeleid van gemeenten. Er worden afspraken gemaakt met werkgevers over plaatsing van werknemers met een arbeidshandicap. Deze afspraken worden in bindende overeenkomsten vastgelegd, er wordt niet volstaan met boterzachte intentieverklaringen.

* Er komt een samenhangend beleid waarbij snelle en korte verbindingen gelegd worden tussen verschillende regelingen die de participatie en inkomenspositie moeten steunen: werk en inkomen – wet maatschappelijke ondersteuning – minimabeleid – schuldhulpverlening – lokaal welzijnsbeleid – economisch beleid.

Onbetaalde arbeid

Het FSU wenst heel veel burgers toe dat ze met plezier vrijwilligerswerk kunnen doen: aanvullend op hun betaalde arbeid of als alternatief. De eigen keuzemogelijkheid en steun bij het realiseren van die keuzes hoort daarbij voorop te staan. Er hoeven geen knollen voor citroenen verkocht te worden, maar waarom niet aansluiten bij dromen die tot daden kunnen leiden? Het FSU constateert dat vrijwilligerswerk in het beleid van rijk en gemeenten ondergeschikt wordt gemaakt aan betaalde arbeid. Dat blijkt heel duidelijk uit de zogenaamde ‘participatieladder’ die gemeenten gebruiken, waarbij vrijwilligerswerk onderaan de ladder staat en betaald werk op de bovenste trede is geplaatst. Participeren hoort niet in soorten ‘participatiepartjes’ gehakt te worden met verschillende waarderingen. Echt participeren betekent dat mensen kunnen deelnemen in de samenleving op grond van hun talenten, vaardigheden, interesses en motivatie.

Het FSU zou graag een proef met het basisinkomen willen uitvoeren. Het principe van een basisinkomen (een gegarandeerd basaal inkomen van de overheid zonder voorwaarden/tegenprestatie en ongeacht het bestaande inkomen: een verbrede AOW) staat volop in de belangstelling. Dat vooral ook omdat veel werklozen geen perspectief op de arbeidsmarkt hebben en te maken hebben met een ingewikkeld systeem van sociale zekerheid dat ontmoedigend werkt en gebaseerd is op wantrouwen jegens de eigen inwoners. Er is behoefte aan een alternatief dat van vertrouwen uitgaat en wel perspectief biedt. De gemeente Leeuwarden wil onderzoeken of een experiment met basisinkomen de moeite waard is. Er wordt daarbij ook een verbinding gelegd met de Culturele Hoofdstad 2018: cultuur in een brede betekenis en voor iedereen toegankelijk (Iepen Mienskip). Een uitdagende aanleiding en kans om zo’n initiatief Inclusief te maken!

Nanne de Jong.